

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (مسأله ضد)

جایگاه و تعریف ترتب

جلسه ۲۳۵

استاد نجار زاده

جایگاه بحث ترتب:

بحث ترتب در صورتی مطرح می شود که امر به شیئی، مقتضی نهی از ضد نباشد و صحت عبادت، متوقف بر امر باشد؛ در این صورت است که اگر قائل به ترتب باشیم، مهم عبادی (که به جای اهم انجام شده) صحیح خواهد بود و اگر قائل به ترتب نباشیم، مهم عبادی صحیح نیست.

سیر تاریخی بحث:

ظاهراً اول کسی که این نظریه را تأسیس فرمود، مرحوم محقق ثانی بوده و پس از ایشان، مرحوم میرزای شیرازی ارکان آن را تحکیم فرمود؛ چنانچه بعد از ایشان، استاد ما محقق نائینی در تحکیم این نظریه سعی بیشتری فرموده است.

و باید توجه داشت که این نظریه، از دقیق ترین و عمیق ترین نظریات مباحث اصولی است.

تعریف ترتب:

وقتی مکلف، امر به اهم را عصیان نمود، امر فعلی، به مهم متوجه می شود؛ زیرا در این فرض، محذور جمع بین ضدین لازم نمی آید.

هنگامی که ترتب عقلاً ممکن باشد، نیاز به دلیل اثباتی دارد و به نظر مصنف، دلیل بر اثبات آن، خود ادله اهم و مهم است.